

Recenzja

Bohdan Wasilewski, Liliana Engel (red.)

Grupowy trening balintowski.

Teoria i zastosowanie

Balint Group Training. Theory and Application

Eneteia. Wydawnictwo Psychologii i Kultury, Warszawa 2011, s. 291, ilustr.,
ISBN 978-83-61538-05-9

Wzajemne relacje lekarz–pacjent są tematem zajmującym medycynę i służbę zdrowia w ciągu długich ich dziejów. Zasługą Michaela Balinta i jego szkoły jest zwrócenie szczególnej uwagi na relację lekarza z pacjentem oraz na edukację lekarzy w teorii i praktyce z zastosowaniem stworzonej przez niego metody edukacyjnej. Obecna książka przedstawia osobę i działalność Balinta oraz teorię i zastosowanie jego metody w pracy lekarza. Uwzględnia zarówno zagraniczne, jak i polskie osiągnięcia. Wśród 11 autorów 15 rozdziałów czteroczęściowej książki w podobnej liczbie występują psycholodzy i lekarze, posiadający zwykle tytuły liderów balintowskiego ruchu. Trudu redakcji naukowej podjęli się: prof. Bohdan Wasilewski (Instytut Psychosomatyczny, Warszawa) i Liliana Engel. Autorzy wywodzą się z ośrodków naukowych Warszawy, Krakowa, Poznania, Torunia, Częstochowy, Wrocławia i Berlina (Rita Kielhorn). Dzieło ukazało się w 20-lecie Polskiego Stowarzyszenia Balintowskiego dzięki dofinansowaniu przez Polskie Towarzystwo Lekarskie.

Wstęp jest pióra B. Wasilewskiego i L. Engel. Podkreślają oni znaczenie metody Balinta dla relacji lekarz–pacjent i dla systemu opieki zdrowotnej, a w tym ostatnim celu – dla nauczania lekarzy tej metody. Życiorys Balinta uwzględnia jego udział w I wojnie światowej, zainteresowania chemią, fizyką i matematyką,

pracę u noblisty C. Warburga, doktorat w biochemii i późniejszy w medycynie, jak również wpływ S. Ferenczego, Z. Freuda i H. Sachsa na poznanie przez Balinta psychoanalizy, a także jego działalność w Anglii (opracowanie metody, edukacja lekarzy domowych – grupy, seminaria). Drugi obszerny rozdział (J. Łazowski, B. Jugowar) przedstawia relację lekarz–pacjent w ujęciu Balinta, neguje „funkcję apostołską” lekarza, omawia edukowanie pacjenta, problem odpowiedzialności lekarzy (konsultentów), warunki włączania i zamykania postępowania psychoterapeutycznego oraz rolę lekarza domowego jako psychoterapeuty ogólnego. Cytuje instruktywne przypadki.

Część druga jest poświęcona teoretycznemu modelowi metody Balinta. O jego teorii relacji z obiektem pisze L. Engel, o modelu pracy grup i jego ewolucji – B. Jugowar, a o dzisiejszych metodach pracy grup balintowskich – I. Kaflik i M. Motyka.

Trzecia część dyskutuje praktyczne aspekty stosowania metody Balinta. W siedmiu rozdziałach przedstawia kolejno: stosowanie grup Balinta (L. Engel), ich rolę w praktyce lekarza rodzinnego (S. Czachowski), doświadczenia lekarzy rodzinnych w Niemczech (R. Kielhorn), grupy Balinta w szkoleniu psychoterapeutów (J. Zgud), w profilaktyce wypalenia zawodowego (B. Wasilewski), w opiece terminalnej (B. Stelcer) oraz pułapki lub zagrożenia relacji lekarz–pacjent (B. Wasilewski).

Ostatnia czwarta część zajmuje się badawczą weryfikacją metody i szkoleniami. Składa się z trzech rozdziałów: o badaniu wyników stosowania metody Balinta (L. Engel, B. Wasilewski), o obowiązkowym szkoleniu lekarzy w Niemczech (R. Kielhorn) i o stanie ruchu balintowskiego w Polsce i na świecie (B. Wasilewski, E. Kiliszek).

Obfita bibliografia (22 stron!), głównie zagraniczna, oraz informacyjne noty o autorach, o Polskim Stowarzyszeniu Balintowskim, o książkach z psychoterapii oraz zbiór fotografii zamykają dzieło. Fotografie przedstawiają najważniejsze osoby ze świata balintowskiego oraz grupy balintowskie w akcji.

Półtwarda, estetyczna, barwna okładka chroni dzieło. Jasna dyspozycja, dobry papier i zróżnicowana czcionka ułatwiają poznanie treści. Należy podkreślić przystępny styl narracji, opartej na własnych doświadczeniach autorów.

Dzieło polecam wszystkim przyszłym i już działającym lekarzom ogólnym (domowym,

rodzinnym, internistom), wykładowcom medycyny, psychiatrom, psychoterapeutom, psychoanalitykom i psychologom oraz innym czytelnikom interesującym się tak ważną i częstą relacją między lekarzem a pacjentem.

W roku 2015 ukazały się dwie wersje książki – angielska i ukraińska. Opiniowali je: Donald Nease z Denver (USA), prezydent Międzynarodowej Federacji Balintowskiej, Aleksander Filtz ze Lwowa, były prezes Europejskiego Stowarzyszenia Psychoterapii, i Aleksandra Matiuchina, profesor Instytutu Nauk Humanistycznych z Kijowa. Międzynarodowa federacja pokryła koszty tłumaczenia (Maria Dominguez), rekomendując książkę wszystkim towarzystwom balintowskim. Ukraińską wersję zawdzięczamy tłumaczeniu Aleksandry Matiuchiny. Współredaktorem tej wersji i autorem dwu jej rozdziałów jest Władysław Gazoliszyn. W trakcie realizacji znajduje się wersja irańska (farsi), a w fazie pertraktacji – chińska (w języku mandaryńskim).

Henryk Gaertner